

21 00 2011

CZASOPISMO PRAWNO-HISTORYCZNE

**INSTYTUT HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
UNIWERSYTETU IM. ADAMA MICKIEWICZA**

**CZASOPISMO
PRAWNO-HISTORYCZNE**

**TOM LXIII – ZESZYT 1
2011**

POZNAŃ 2011

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Ajnenkiel, Jan Baszkiewicz, Wilhelm Brauner, Wojciech Góralski, Stanisław Grodziski (przewodniczący), Andrzej Gulczyński, Hubert Izdebski, Danuta Janicka, Artur Korobowicz, Krzysztof Krasowski, Adam Lityński, Dorota Malec, Jacek Matuszewski, Józef Méléze-Modrzejewski, Henryk Olszewski (redaktor), Krzysztof Ożóg, Michał Pietrzak, Marian J. Ptak, Zygfryd Rymaszewski, Janusz Sondel, Katarzyna Sójka-Zielińska, Waław Uruszczak, Maria Zabłocka, Andrzej Zakrzewski

Sekretarz redakcji Małgorzata Materniak-Pawłowska

Na język angielski tłumaczyła Iwona Grenda
Na język francuski tłumaczył Wojciech Szafranski

Adres redakcji:

ul. Święty Marcin 90, Collegium Iuridicum, 61-809 Poznań
tel. 61/8294208, fax: 61/8294100, e-mail: cph@amu.edu.pl

Copyright © by Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2011
Copyright © by Wydawnictwo Poznańskie sp. z o.o., 2011

Skład i druk na zlecenie Wydziału Prawa i Administracji UAM

ISSN 0070-2471

196 034 11 / T. 63:
2011

Printed in Poland

Wydawnictwo Poznańskie sp. z o.o.
61-701 Poznań, ul. Fredry 8
Dział handlowy: tel. (061) 852-38-44
Sekretariat: tel. (061) 852-66-05; faks (061) 853-80-75
e-mail: wydawnictwo@wydawnictwo-poznanskie.pl
<http://www.wydawnictwo-poznanskie.pl>

BIBL. UAM

9001 EQ 004

SPIS TREŚCI – CONTENTS – TABLE DES MATIÈRES

Tom LXIII – Zeszyt 3

I. ROZPRAWY – PAPERS – ARTICLES

Jan R u d n i c k i, Instytucja dyktatury w Republice Rzymskiej	11
<i>Dictatorship in the Roman Republic</i>	45
<i>Institution de la dictature dans la République romaine</i>	45
Dorota Wi ś n i e w s k a - J ó Ź w i a k, Darowizny na rzecz małżonków w świetle regulacji prawnej obowiązującej w Królestwie Polskim	47
<i>Donations between spouses in light of legal regulations binding in the Kingdom of Po- land</i>	60
<i>Les donations en faveur des époux à la lumière d'une réglementation juridique en applica- tion dans le Royaume de Pologne</i>	61
Małgorzata M a t e r n i a k - P a w ł o w s k a, Zawód sędziego w Polsce w latach 1918-1939	63
<i>The profession of a judge in the 2nd Republic of Poland (1918-1939)</i>	110
<i>Le métier de juge dans la Deuxième République de Pologne (1918-1939)</i>	111
Robert J a s t r z ę b s k i, Między nominalizmem a waloryzacją – judykatura <i>in statu nascendi</i> w II Rzeczypospolitej	113
<i>Between the Nominalism and Valuation of Liabilities: the judicature in the state nascendi of the 2nd Republic of Poland</i>	145
<i>Entre le nominalisme monétaire et la valorisation: jurisprudence in statu nascendi dans la Deuxième République</i>	145
Grzegorz K u l k a, Nadawanie, pozbawianie i przywracanie obywatelstwa polskiego w cza- sie II wojny światowej	147
<i>Granting, revoking and restoring Polish citizenship during the Second World War</i>	168
<i>Octroi, déchéance et restitution de la nationalité polonaise pendant la Seconde Guerre mondiale</i>	168
Waldemar K o z y r a, Ustrój administracji państwowej w Polsce w latach 1944-1950	171
<i>State administration regime in Poland between 1944-1950</i>	191
<i>L'organisation de l'administration publique en Pologne dans les années 1944-1950</i>	192

II. PRACE DROBNE I MATERIAŁY – MISCELLANEA – MISCELLES

Anna T a r w a c k a, <i>Censores edixerunt</i> . Przedmiot i cele edyktów cenzorskich	193
Jacek G o c l o n, Ignacy Paderewski jako Prezes Rady Ministrów (16 stycznia–9 grudnia 1919)	221
Przemysław D ą b r o w s k i, Instytucjonalne formy repolonizacji szlachty zagrodowej w Małopolsce Wschodniej i na Wołyniu w latach 1933-1939	247
Andrzej S z y m c z a k, Odbudowa polskiej administracji wodnej po II wojnie światowej	261
Diana M a k s i m i u k, W sprawie demokratyzacji wymiaru sprawiedliwości. „Prawo i Ży- cie” i inne czasopisma prawnicze w roku 1956 w Polsce	293

III. Z DZIEJÓW NAUKI HISTORII PRAWA – FROM THE SCIENCE OF THE HISTORY OF LAW – SCIENCE JURIDIQUE. HISTOIRE DE LA RECHERCHE	
Witold Wołodkiewicz, Edward Gintowt (1899-1965): w czterdziestopięciolecie śmierci	305
Franciszek Półomski, U początków Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego	317
IV. ROZMOWY W REDAKCJI – CONVERSATIONS IN THE EDITORIAL OFFICE – CONVERSATIONS DANS LA REDACTION	
Z profesorem Juliuszem Bardachem rozmawiał Stanisław Grodziski	331
V. DYSKUSJE – DISKUSSION, DISCUSSION	
Oleg P. Lichichan, System prawny Rzeczypospolitej: zagadnienie dynamiki przekształceń	343
Martin Faber, Czy w Rzeczypospolitej szlacheckiej istniała oligarchia magnacka?	349
VI. ARTYKUŁY RECENZYJNE – CRITICAL REVIEWS – ARTICLES CRITIQUES	
Władysław Rozwadowski, O nauczaniu prawa rzymskiego. Uwagi na marginesie podręcznika Wojciecha Dajczaka, Tomasz Giaro, Franciszka Longchamps de Bérier pt. <i>Prawo rzymskie. U podstaw prawa prywatnego</i> , 2009	377
Jacek Matuszewski, Wojciech Witkowski, Podręcznik Profesora Waława Uruszczaaka <i>Historia państwa i prawa polskiego</i> , t. I (966-1795), 2010. Koncepcja i realizacja	387
Radosław Kotecki, O ekskomunie w średniowiecznej Polsce. Uwagi w związku z pracą Beaty Wojciechowskiej, <i>Ekskomunika w Polsce średniowiecznej. Normy i funkcjonowanie</i> , 2010	419
Wojciech Organiś i c i a k, O prawie wojskowym doby saskiej. W związku z książką Tomasz Ciesielskiego, <i>Armia koronna w czasach Augusta III</i> , 2009	435
Wojciech Szafrański, Kontrowersyjna biografia Hieronima Stroynowskiego. Uwagi na marginesie książki Artura J. Kukuły: <i>Hieronim hrabia Stroynowski. Prawnik – ekonomista – fizjokrata</i> , 2009	451
VII. RECENZJE I NOTY RECENZYJNE – REVIEWS AND CRITICAL NOTES – COMPTES RENDUS ET NOTES CRITIQUES	
Alberto Burdese, <i>Recensioni e commenti. Sessant'anni di letture romanistiche</i> , 2009 (Wojciech Dajczak)	465
<i>Terra, mare et homines</i> , II. <i>Studies in Memory of Profesor Tadeusz Łoposzko</i> , 2010 (Marek Kuryłowicz)	468
<i>Ius Romanum Schola Sapientiae. Pocta Petrovi Blahovi k 70. Narodninám</i> , 2009 (Marek Kuryłowicz)	470
Anna Tarwacka, <i>Romans and Pirats. Legal Perspective</i> , 2009 (Piotr Kłodko)	473
Maciej Jońca, „Parricidium” w prawie rzymskim, 2008 (Elżbieta Łoska)	481
Piotr Kimla, <i>Historycy-politycy jako źródło realizmu politycznego. Tukidydes – Polibiusz – Machiavelli</i> , 2009 (Henryk Olszewski)	484
Michał Wyszowski, <i>Ustrój polityczny Wielkopolski w latach 1138-1296</i> , 2009 (Daniel Budkiewicz)	487

Janusz Tazbir, <i>Pokuszenie historyczne. Ze świata szabel i kontuszy</i> , 2011 (Henryk Olszewski)	492
Franciszek Dąbrowski, <i>Studia nad administracją kasztelańską Polski XIII wieku</i> , 2007 (Marian Daniłowicki)	495
Radosław Gaziński, <i>Prusy a handel solą w Rzeczypospolitej w latach 1772-1795</i> , 2007 (Piotr Pilańczyk)	499
Henryk Kocój, <i>Dyplomaci sascy wobec Konstytucji 3-ego Maja</i> , 2010 (Agnieszka Kubicka-Czyż)	502
Izabela Lewandowska-Malec, <i>Sejm walny koronny Rzeczypospolitej Obojga Narodów i jego dorobek ustawodawczy (1587-1632)</i> , 2009 (Henryk Olszewski)	504
Jerzy Gordziejew, <i>Komisje Porządkowe Cywilno-Wojskowe w Wielkim Księstwie Litewskim w okresie Sejmu Czteroletniego (1789-1792)</i> , 2010 (Jerzy Malec)	507
<i>Krytycy demokracji</i> , red. Cezary Kalita i Adam Wielomski, 2009 (Przemysław Krzysowski)	509
Karol Kuźmich, <i>Immanuel Kant jako inspirator polskiej teorii i filozofii prawa w latach 1918-1950</i> , 2009 (Maria Zmierzak)	514
Grzegorz Górski, <i>Polonia Restituta. Ustrój państwa polskiego w XX wieku</i> , wyd. 2, 2009 (Lech Mażewski)	516
Jerzy W. Ochmański, <i>Administracja świadcząca. Kształtowanie się idei organizatorskiej funkcji państwa w Polsce Ludowej (1944-1989)</i> , 2006 (Jerzy Malec)	519
Piotr Podemski, <i>Giovinezza. Młodzież i mit młodości w faszystowskich Włoszech</i> , 2010 (Maria Zmierzak)	523
Małgorzata Materniak-Pawłowska, <i>Adwokatura II Rzeczypospolitej. Zagadnienia ustrojowo-prawne</i> , 2009 (Dariusz Szopper)	525
<i>Prawna ochrona zabytków</i> , red. Teresa Gardocka, Jacek Sobczak, 2010 (Alicja Jagielska-Burduk)	528
Grzegorz Kucharczyk, <i>Mala historia polskiej myśli politycznej</i> , 2007; idem, <i>Polska myśl polityczna po roku 1939</i> , 2009; idem, <i>Chrześcijańsko-narodowi. Szkice z historii idei</i> , 2009 (Mikołaj Tyrchan)	530

VIII. IN MEMORIAM

Gerard Labuda, 1916-2010 (Henryk Olszewski)	533
Krystyna Kamińska, 1934- 2010 (Andrzej Gaca)	537

IX. KRONIKA – CHRONICLE – CHRONIQUE

XXIII Zjazd Historyków Państwa i Prawa <i>Prawo na przelomie epok</i> , Warszawa-Zegrze 17-19 września 2010 roku (Anna Tarwacka)	539
Jubileusz Profesora Józefa Ciagwy (Tomasz Adamczyk, Wojciech Organiściak)	540
Jubileusz Profesora Wernera Ogrisa (Andrzej Gulczyński)	541
Jubileusz Profesora Adama Lityńskiego (Tomasz Adamczyk, Wojciech Organiściak)	542
Jubileusz Profesora Mariana Kallasa (Marek Krzymkowski)	545
XV Międzynarodowa Konferencja Prawa Rzymskiego w Copanello (Anna Tarwacka) ..	546
XXI Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych w Amsterdamie (Maria Zmierzak) ..	546
IV Międzynarodowa Konferencja: „ <i>Ex contractu, ex delicto: z dziejów prawa zobowiązań</i> ” w Krakowie (Kamil Stolarski)	550
VII Zjazd Katedr i Wykładowców Prawa Wyznaniowego: „Prawo państwowe a prawo wewnętrzne związków wyznaniowych” (Maksymilian Stanulewicz).....	551

Międzynarodowa Konferencja: „Polskie interpretacje autorytaryzmu i totalitaryzmu” (Barbara Pawełko-Czajka, Piotr Szymaniec)	553
Biblioteka Wydziału Prawa Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego im. Kazimierza Orzechowskiego (Marian J. Ptak)	554
Kolokwium habilitacyjne dr Małgorzaty Materniak-Pawłowskiej (Marek Krzymowski)	554
Obrony prac doktorskich (materiał zebrali: Andrzej Chmiel, Andrzej B. Zakrzewski)	555

Uprzejmie informujemy naszych Czytelników, że materiały do polskiej bibliografii historycznoprawnej za rok 2009 ukażą się w zeszycie 2. niniejszego tomu.

SPIS WSPÓLPRACOWNIKÓW ZESZYTU 2

Tomasz Adameczyk (Katowice)	Diana Maksimiuk (Białystok)
Daniel Budkiewicz (Gdańsk)	Jerzy Malec (Kraków)
Andrzej Chmiel (Lublin)	Małgorzata Materniak-Pawłowska (Poznań)
Wojciech Dajczak (Poznań)	Jacek Matuszewski (Łódź)
Marcin Danielewski (Gdańsk)	Lech Mażewski (Gdańsk)
Przemysław Dąbrowski (Gdańsk)	Henryk Olszewski (Poznań)
Martin Faber (Freiburg/Breisgau)	Wojciech Organiściak (Katowice)
Andrzej Gaca (Toruń)	Barbara Pawełko-Czajka (Wrocław)
Jacek Goclon (Wrocław)	Piotr Pilarczyk (Poznań)
Iwona Grenda (Poznań)	Franciszek Połomski (Wrocław)
Stanisław Grodziski (Kraków)	Marian J. Ptak (Wrocław)
Andrzej Gulczyński (Poznań)	Władysław Rozwadowski (Poznań)
Alicja Jagielska-Burduk (Poznań)	Jan Rudnicki (Warszawa)
Robert Jastrzębski (Warszawa)	Maksymilian Stanulewicz (Poznań)
Maciej Jońca (Lublin)	Kamil Stolarski (Kraków)
Jerzy Kałużny (Poznań)	Wojciech Szafranski (Poznań)
Piotr Kołodko (Białystok)	Dariusz Szpoper (Gdańsk)
Radosław Kotecki (Bydgoszcz)	Piotr Szymaniec (Wrocław)
Waldemar Kozyra (Lublin)	Andrzej Szymczak (Lublin)
Marek Krzymkowski (Poznań)	Anna Tarwacka (Warszawa)
Przemysław Krzywoszyński (Poznań)	Mikołaj Tyrchan (Poznań)
Agnieszka Kubica-Czyż (Katowice)	Dorota Wiśniewska-Jóźwiak (Łódź)
Grzegorz Kulka (Wrocław)	Wojciech Witkowski (Lublin)
Marek Kuryłowicz (Lublin)	Witold Wołodkiewicz (Warszawa)
Oleg P. Lichichan (Irkuck)	Andrzej B. Zakrzewski (Warszawa)
Elżbieta Loska (Warszawa)	Maria Zmierzczak (Poznań)

